

УДК 334.716:637.5:339.137:338.242.2"364"

О. В. Косович,
асистент кафедри менеджменту, публічного управління і адміністрування,
Заклад вищої освіти "Подільський державний університет", м. Кам'янець-Подільський
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-4253-8312>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.8.517

КОНКУРЕНТНИЙ СТАТУС М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ: ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

O. Kosovych,
Assistant of the Department of Management and Public Administration,
Higher Educational Institution "Podillia State University", Kamianets-Podilskyi

COMPETITIVE STATUS OF MEAT PROCESSING ENTERPRISES IN WARTIME: DETERMINANTS
AND SUPPORT MECHANISMS

У статті досліджено теоретичні та прикладні аспекти формування конкурентного статусу м'ясопереробних підприємств в умовах воєнного стану та повоєнної трансформації економіки. Обґрунтовано, що сучасні умови функціонування підприємств характеризуються високим рівнем невизначеності, порушенням логістичних ланцюгів, скороченням ресурсного забезпечення, руйнуванням виробничої та енергетичної інфраструктури, що суттєво впливає на їх конкурентні позиції. Проаналізовано ключові зовнішні та внутрішні чинники, які визначають рівень конкурентного статусу підприємств м'ясопереробної галузі. Особливу увагу приділено ролі антикризового управління як інструменту забезпечення стабільності та адаптивності підприємств у складних умовах господарювання. Визначено комплекс організаційно-економічних механізмів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування підприємств і зміцнення їх конкурентних переваг. Запропоновано авторське трактування сутності конкурентного статусу м'ясопереробного підприємства як інтегральної характеристики його здатності ефективно функціонувати, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та забезпечувати сталий розвиток.

The article examines the theoretical and applied aspects of forming the competitive status of meat processing enterprises under wartime conditions and in the context of post-war economic transformation. It is substantiated that the current environment of enterprise functioning is characterized by a high level of uncertainty, disruption of logistics chains, reduction of resource availability, destruction of production and energy infrastructure, and significant changes in market demand. These factors substantially affect the stability and competitiveness of enterprises, requiring the development of new approaches to management and strategic adaptation.

The study analyzes key external and internal factors influencing the formation of the competitive status of meat processing enterprises, including resource provision, technological capabilities, organizational efficiency, and market positioning. Particular attention is paid to the role of crisis

management as an essential tool for ensuring resilience, flexibility, and continuity of business processes in extremely unstable conditions. The importance of implementing adaptive management decisions and innovative approaches aimed at maintaining production capacity and ensuring product quality and safety is emphasized.

A system of organizational and economic mechanisms for strengthening the competitive status of enterprises is proposed, which includes optimization of resource use, diversification of supply chains, enhancement of technological processes, and improvement of management efficiency. The study highlights the necessity of integrating strategic planning with risk management practices to ensure sustainable development in both wartime and post-war periods.

Based on the conducted research, an author's interpretation of the essence of the competitive status of a meat processing enterprise is formulated. It is defined as a comprehensive characteristic reflecting the enterprise's ability to operate effectively in a competitive environment, adapt to external changes, ensure stable production of high-quality and safe products, and maintain long-term competitive advantages.

Ключові слова: конкурентний статус, м'ясопереробні підприємства, воєнний стан, антикризове управління, конкурентоспроможність, фактори впливу, сталий розвиток.

Key words: competitive status, meat processing enterprises, martial law, crisis management, competitiveness, influencing factors, sustainable development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасні умови функціонування вітчизняних підприємств характеризуються високим рівнем нестабільності, спричиненої воєнними діями, економічною турбулентністю, порушенням логістичних ланцюгів, скороченням ресурсного потенціалу та руйнуванням виробничої інфраструктури. Особливо гостро ці процеси відображаються на діяльності підприємств м'ясопереробної галузі, які є важливою складовою забезпечення продовольчої безпеки держави. За таких умов суттєво ускладнюється процес формування та підтримання належного рівня конкурентного статусу підприємств, що потребує адаптації управлінських підходів і впровадження ефективних механізмів антикризового управління.

Проблема формування конкурентного статусу підприємств у воєнний та повоєнний періоди набуває особливої актуальності як у науковому, так і в практичному аспектах, оскільки пов'язана з необхідністю забезпечення стійкого функціонування підприємств, підвищення їх конкурентоспроможності та адаптації до динамічних змін зовнішнього середовища. Вирішення цієї проблеми є важливим завданням сучасної економічної науки та практики управління, що обумовлює необхідність поглибленого дослідження чинників формування конкурентного статусу та розробки дієвих механізмів його забезпечення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання формування конкурентоспроможності та конкурентного статусу підприємств знайшли широке відображення у працях вітчизняних і зарубіжних нау-

ковців. Значний внесок у розвиток теоретичних і прикладних аспектів даної проблематики зробили такі вчені, як Бойко В., Драган О., Гончарук А., Місюк М., Сушарник Я., Тріпак М., Заходим М., Турица Н., Кравченко В., які досліджували питання забезпечення ефективності функціонування підприємств, оцінювання їх конкурентної позиції та формування конкурентного статусу.

У наукових працях розглядаються різні підходи до визначення сутності конкурентного статусу, методи його оцінювання, а також інструменти управління конкурентоспроможністю підприємств. Окрему увагу приділено питанням функціонування підприємств в умовах кризових явищ та нестабільного зовнішнього середовища, зокрема впливу воєнних дій на економічну діяльність суб'єктів господарювання.

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових досліджень, недостатньо висвітленими залишаються питання формування конкурентного статусу підприємств м'ясопереробної галузі в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, що потребує подальших наукових розвідок у цьому напрямі.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є дослідження теоретичних і прикладних аспектів формування конкурентного статусу м'ясопереробних підприємств в умовах воєнного стану, визначення ключових чинників впливу на його рівень, а також обґрунтування організаційно-економічних механізмів забезпечення конкурентного статусу підприємств у сучасних умовах господарювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Функціонування м'ясопереробних підприємств у сучасних умовах характеризується суттєвим ускладнен-

ням господарських процесів та зростанням рівня невизначеності, що впливає на результати їх діяльності та позиції на ринку. За таких обставин особливої ваги набуває здатність підприємств ефективно адаптуватися до змін, зберігати виробничий потенціал та забезпечувати належний рівень конкурентоспроможності.

Забезпечення високого конкурентного статусу вітчизняних підприємств пов'язане з низкою чинників зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування останніх, які в умовах турбулентності та трансформації всього життя країни зумовлені, в першу чергу, війною з Росією, невизначеністю, гібридними загрозами, зменшенням значної частини населення країни, знищенням матеріальних, енергетичних, земельних і інших ресурсів, інфраструктури, поголів'я тварин і птиці, в першу чергу, в зоні бойових дій, порушенням логістичних ланцюгів, об'єктивно потребують необхідності дослідження особливостей формування конкурентного статусу підприємств за цих умов.

Не дивлячись на війну і постійні загрози обстрілів, проблема продовольчого забезпечення та ліквідації дефіциту продуктів харчування набула ще більшого значення. У зв'язку з цим особлива увага приділяється м'ясопереробній галузі як джерелу якісних м'ясних продуктів харчування, необхідних для забезпечення населення товарами першої необхідності.

Нині підприємства м'ясопереробної галузі знаходяться у скрутному становищі і потребують дієвих заходів по виведенню їх на стабільний шлях розвитку. Результати аналізу наукової літератури та практичного досвіду щодо функціонування і розвитку в ринкових умовах м'ясопереробних підприємств свідчать, що причинами такого стану в Україні є негативний вплив сукупності організаційних та економічних чинників, які існували у довоєнний період і ще більше загострилися за сучасних умов. До організаційних чинників слід віднести низький рівень впровадження сучасних науково обґрунтованих форм і методів планування, організації, управління та контролю за результатами виробництва, прогресивної техніки і новітніх технологій, які сприяють інтенсифікації галузі, підвищенню продуктивності праці і зменшенню втрат продукції та непродуктивних витрат на її виробництво, а отже, в кінцевому підсумку, зниженню собівартості одиниці продукції [1; 2; 3].

Тобто практично не задіяно внутрішньогалузеві та внутрішньогосподарські резерви виробництва. До економічних чинників необхідно віднести недосконалий механізм формування економічних відносин як на міжгалузевому, так і внутрішньогалузевому рівнях, що призводить до деконструктивного розвитку цінової політики, зростання тривалості обороту капіталу в галузі, зниження ділової активності м'ясопереробних підприємств [4].

Функціонування м'ясопереробних підприємств у період воєнних дій характеризується низкою специфічних чинників, що істотно ускладнюють їх виробничо-господарську діяльність та формують нові виклики для галузі. Серед них:

Критичним чинником є повна або часткова втрата виробничих потужностей, складських запасів чи технологічного обладнання внаслідок бойових дій, окупації територій або їх мародерського захоплення. З метою

збереження бізнес-процесів значна частина підприємств була змушена здійснювати релокацію до безпечніших регіонів, що породило комплекс організаційних, економічних, логістичних і кадрових викликів.

Важливим елементом ускладнення виробничої діяльності є стрімке зростання собівартості продукції. Подорожчання енергоносіїв, сировини, транспортних послуг та інших ресурсів призвело до істотного збільшення витратного компоненту, що негативно відобразилося на конкурентоспроможності підприємств.

Підприємства стикаються з гострим дефіцитом фінансових ресурсів. Особливо вразливими є малі виробничі потужності, розташовані у регіонах, наближених до зон активних бойових дій. Такі суб'єкти господарювання фактично позбавлені можливості залучати кредитні кошти чи отримувати підтримку від фінансових інституцій, що суттєво обмежує їх інвестиційний та оперативний потенціал.

М'ясопереробні підприємства і галузь в цілому зазнали помітного скорочення споживчого попиту. Зниження доходів населення, зміна структури споживання та зростання невизначеності спровокували падіння обсягів реалізації продукції, що прямо впливає на фінансову стабільність підприємств.

Крім того, воєнні дії спричинили часткове або повне обмеження доступу до низки товарних ринків, зокрема тих, що розташовані на тимчасово окупованих або заблокованих територіях. Це звузило географію збуту та ускладнило реалізацію довгострокових стратегій розвитку.

Нарешті, суттєво погіршилися соціально-економічні умови життя та праці значної частини працівників м'ясопереробної галузі, що впливає як на трудовий потенціал підприємств, так і на їх можливості підтримувати стабільний виробничий цикл [5; 6].

Під час кризи підприємствам важливо використовувати антикризове управління, інструменти якого є досить різноманітними, включаючи інноваційні, що дозволяє прогнозувати ризики, знайти нові канали фінансування, розширити співробітництво, підвищити продуктивність та збільшити кількість клієнтів [7].

Антикризове управління у м'ясопереробній галузі передбачає використання комплексу спеціалізованих інструментів, спрямованих на стабілізацію виробничої діяльності, мінімізацію ризиків та забезпечення адаптивності підприємств до змінного зовнішнього середовища, зокрема за умов воєнної турбулентності. Виходячи з класичної теорії антикризового управління, нами сформовані інструменти стабілізації розвитку та формування конкурентного статусу підприємств м'ясопереробної промисловості в умовах війни і повоєнному періоді.

Ключовим інструментом виступає стратегічна діагностика, яка охоплює системний аналіз внутрішнього стану підприємства та зовнішніх чинників, що визначають його функціонування. Для м'ясопереробки особливого значення набуває оцінювання виробничого потенціалу, доступності сировинних ресурсів, стабільності логістичних маршрутів та характеристик ринків збуту.

Не менш важливим елементом є оперативна реструктуризація, що передбачає трансформацію організаційної структури, оптимізацію технологічних процесів,

коригування асортиментної політики та впровадження більш гнучких моделей управління витратами. Для підприємств цієї сфери реструктуризаційні заходи часто охоплюють модернізацію обладнання, перегляд енергоспоживання та впровадження ресурсощадних технологій.

Суттєву роль відіграють фінансові інструменти антикризового управління, серед яких найбільший ефект дають: реструктуризація заборгованостей, корекція бюджетної політики, пошук альтернативних джерел капіталу та впровадження систем управління грошовими потоками. В умовах нестабільності м'ясопереробні підприємства зобов'язані формувати фінансові резерви та застосовувати методики багатоваріантного прогнозування.

Окремий напрямок становлять інструменти ризик-менеджменту, які включають ідентифікацію, оцінювання та мінімізацію ризиків, пов'язаних із перебоями в постачанні сировини, коливанням цін на енергоносії, змінами регуляторного середовища чи можливими руйнуваннями виробничої інфраструктури. Для підвищення надійності операційних процесів застосовуються також протоколи безперервності бізнесу.

Інформаційно-аналітичні інструменти забезпечують своєчасний моніторинг ринкової ситуації, відстеження змін у попиті та адаптацію збутової політики. Цей напрям особливо важливий для м'ясопереробної продукції, оскільки вона має короткий термін придатності та високу залежність від платоспроможного попиту населення.

Окремим сучасним інструментом виступає цифровізація та діджиталізація виробничих та управлінських процесів. Вона охоплює впровадження цифрових платформ для обліку та контролю сировини, автоматизованих систем моніторингу технологічних операцій, інтелектуальних інструментів планування виробництва та логістики, а також цифрових каналів комунікації з поставальниками і споживачами. Використання цифрових технологій у м'ясопереробній галузі підвищує точність управлінських рішень, сприяє зниженню операційних витрат, мінімізує людський фактор і забезпечує більшу стійкість підприємств до кризових шоків.

Не менш значущими є інструменти управління персоналом, що спрямовані на збереження кваліфікованого кадрового потенціалу. Вони охоплюють підтримку безпечних умов праці, розвиток внутрішніх програм навчання та стимулювання продуктивності працівників в умовах підвищеного психологічного та фізичного навантаження [8; 9; 10; 11].

У сукупності зазначені інструменти формують комплекс чинників стабілізації розвитку та формування конкурентного статусу м'ясопереробних підприємств в умовах війни і повоєнному періоді, яка дозволяє їм підвищувати стійкість, адаптуватися до зовнішніх загроз і забезпечувати безперервність виробничих процесів навіть у критичних соціально-економічних умовах (рис. 1).

У післявоєнний період, коли економічна ситуація поступово стабілізуватиметься, ключовим детермінантом результативності та конкурентного статусу м'ясопереробних підприємств стане гарантоване забезпечення їх високоякісною сировиною у достатніх обсягах. По-

Рис. 1. Чинники стабілізації розвитку та формування конкурентного статусу м'ясопереробних підприємств в умовах невизначеності і у повоєнний період

Джерело: авторська розробка.

дальший розвиток галузі передбачає нарощення виробництва, оптимізацію собівартості, модернізацію технологічних процесів, підвищення продуктивності праці та активне використання досягнень селекції, племінної роботи й систем годівлі тварин [12].

Відновлення сировинної бази значною мірою залежатиме від державної підтримки, що має бути орієнтована на інтенсифікацію тваринництва, підвищення продуктивності поголів'я та створення податкових і фінансових стимулів для виробників. Паралельно вагомим обмежувальним чинником залишається застаріла матеріально-технічна база підприємств: значна частина м'ясокомбінатів продовжує працювати на морально та фізично зношеному обладнанні, що стримує досягнення сучасних стандартів якості та знижує конкурентоспроможність продукції [13].

У контексті обмеженості інвестицій та високих ризиків особливого значення набуває ефективна державна інвестиційна політика, здатна активізувати залучення внутрішнього й іноземного капіталу та створити дієві механізми управління інвестиційними процесами в галузі. Світовий досвід свідчить, що перспективним інструментом розвитку є аграрно-промислова інтеграція, яка забезпечує формування комплексних виробничо-збутових ланцюгів та мінімізацію непродуктивних витрат. На основі таких інтеграційних процесів доцільно формувати регіональні кластери м'ясного спрямування, що об'єднуюватимуть виробництво, переробку, зберігання й реалізацію продукції [14].

Сучасні тенденції розвитку потребують також активної цифровізації та діджиталізації виробничих і управлінських процесів. Використання цифрових платформ, систем автоматизованого контролю якості, інтелектуальних моделей планування виробництва та логістики, електронних каналів взаємодії з постачальниками і споживачами дозволяє підвищити точність управлінських рішень, скоротити витрати та забезпечити стабільність операційних процесів.

Діджиталізація включає автоматизацію і оптимізацію виробництва (ERP, MES-системи); застосування ШІ для прогнозування попиту чи управління ресурсами; цифрові ланцюги постачання; інтегровані системи контролю якості; зміну бізнес-моделі завдяки цифровим інструментам. В результаті процес змінюється за своєю сутністю, стає більш ефективним, гнучким і керованим через цифрові технології [15].

Стратегічним напрямом післявоєнної модернізації галузі має стати поглиблення інтеграції у європейський ринок. Вихід на ринок ЄС потребує адаптації виробничих стандартів до європейських вимог, модернізації технологічних ліній, забезпечення простежуваності продукції та підвищення екологічної безпеки виробництва. Успішне виконання цих вимог відкриє можливості для розширення експортних каналів і зміцнення позицій українських м'ясопереробних підприємств на міжнародному ринку [16; 17; 18; 19].

Слід зазначити, що запропонована класифікація чинників стабілізації розвитку та формування конкурентного статусу м'ясопереробних підприємств в умовах невизначеності і у повоєнний період не означає, що їх використання на практиці передбачає тільки ту послідовність, яка зазначена на рисунку. До першого ета-

пу відносяться антикризові заходи, які створять умови для чинників другого рівня, та можливість задіяння останніх тільки посилять конкурентний статус і конкурентоспроможність підприємств м'ясопереробної галузі в цілому. Вважаємо, що тільки комплексне використання рекомендацій в залежності від конкретних ситуацій розвитку внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування підприємств дозволить отримати максимальний синергетичний ефект.

Узагальнення викладених вище положень дає підставу виокремити низку стратегічних пріоритетів, які мають формувати зміст конкурентного статусу м'ясопереробних підприємств у сучасних і післявоєнних умовах. Одним із ключових чинників конкурентного статусу м'ясопереробних підприємств є стабільна та ефективно організована сировинна база, що передбачає безперебійне надходження високоякісної сировини, розвиток інтегрованих виробничо-збутових ланцюгів і зміцнення партнерських відносин із постачальниками. Надійне сировинне забезпечення забезпечує ритмічність виробництва та відповідність вимогам внутрішніх і зовнішніх ринків.

Другим пріоритетом є модернізація матеріально-технічної бази та технологій переробки, впровадження енергоефективного обладнання та сучасних систем контролю якості на основі виваженої державної підтримки та залучення інвестицій, що підвищує продуктивність і знижує витрати, відповідаючи міжнародним стандартам.

Третім визначальним елементом виступає цифровізація та діджиталізація виробництва й управління, що включає автоматизований моніторинг операцій, інтегровані логістичні рішення та системи простежуваності продукції задля підвищення ефективності управління, оперативності реагування на ринкові зміни та адаптивність підприємства.

Четвертим стратегічним пріоритетом є орієнтація на ринок ЄС, що потребує гармонізації технологій із європейськими стандартами, забезпечення високого рівня екологічної безпеки продукції та прозорої системи простежуваності по всьому виробничо-логістичному ланцюгу, відкриваючи можливості для експорту.

Отже, конкурентний статус м'ясопереробних підприємств у перспективі визначатиметься комплексним поєднанням сировинної стабільності, інноваційно-технологічного оновлення, державної підтримки та залучення інвестицій, цифрової трансформації і діджиталізації та глибокої інтеграції у європейський економічний простір.

Виходячи з цього, сформуємо авторський підхід до тлумачення змісту конкурентного статусу м'ясопереробного підприємства. Вважаємо, що це комплексна характеристика його спроможності ефективно функціонувати в умовах ринкової конкуренції, що відображає рівень сировинної, технологічної, організаційної та ринкової готовності забезпечувати виробництво якісної й безпечної продукції, адаптуватися до зовнішніх змін та підтримувати стійкі конкурентні переваги.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що конкурентний статус м'ясопереробних підприємств формується під впливом комплексу взаємопов'я-

заних зовнішніх і внутрішніх чинників, які в умовах воєнного стану набувають особливої динамічності та непередбачуваності. Визначено, що ключовими викликами для підприємств галузі є обмеженість сировинної бази, порушення логістичних ланцюгів, зниження платоспроможного попиту, а також руйнування виробничої та енергетичної інфраструктури.

Обґрунтовано, що забезпечення належного рівня конкурентного статусу можливе за умови впровадження ефективних інструментів антикризового управління, орієнтованих на підвищення адаптивності підприємств, оптимізацію використання ресурсів, диверсифікацію каналів постачання та збуту, а також удосконалення організаційних і технологічних процесів. Запропоновано авторське трактування конкурентного статусу м'ясопереробного підприємства як комплексної характеристики його здатності забезпечувати стабільне функціонування, адаптацію до змін зовнішнього середовища та формування стійких конкурентних переваг.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання при розробці стратегій розвитку підприємств м'ясопереробної галузі в умовах нестабільності та повоєнного відновлення економіки.

Перспективи подальших наукових досліджень доцільно спрямувати на розробку методичних підходів до кількісного оцінювання конкурентного статусу підприємств, поглиблення інструментарію антикризового управління, а також дослідження можливостей цифровізації бізнес-процесів як чинника підвищення конкурентоспроможності підприємств галузі.

Література:

1. Бойко В.І. Ринок м'яса: проблеми формування ресурсного потенціалу. Економіка АПК. 2009. № 11. С. 97—102.
2. Драган О.І. Організаційно-методичне забезпечення конкурентоспроможності підприємств м'ясної промисловості України: проблеми теорії і практики: монографія. К.: НУХТ. 2007. 251 с.
3. Косович О.В. Основні чинники, які формують конкурентний статус м'ясопереробних підприємств. Сучасні економічні системи: стан та перспективи: Матеріали VI Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції (14—15 травня 2015 р.), Хмельницький: ХКТЕІ, 2015. С. 5—6.
4. Гончарук А.І. Забезпечення ефективності виробництва м'яса. Економіка України. 2009. № 6. С. 65—74.
5. Гук О., Сомова Є. Вітчизняний бізнес в умовах війни: зб. тез доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. "Бізнес, інновацій, менеджмент проблеми та перспективи", м. Київ, 08 груд. 2022 р. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во "Політехніка", 2022. С. 44—45. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/271454>.
6. Коробка С. В. Особливості релокації малого підприємництва в умовах війни. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. № 7. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-14>
7. Кузьменко В.О., Кущик А.П. Інноваційні інструменти антикризового управління корпорації. Сучасні управлінські та соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання в умовах трансформації публічного управління: Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції (10 листопада 2023 року). Одеса: Національний університет "Одеська політехніка". 2023. С. 217—218.

8. Войтко С.В., Мельниченко А.А. Лідерство та антикризовий менеджмент: підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во "Політехніка". 2021. 194 с.

9. Данченко О. Б., Занора В. О. Проектний менеджмент: управління ризиками та змінами в процесах прийняття управлінських рішень: моногр. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А. 2019. 278 с.

10. Чикуркова А.Д. Антикризове управління: Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня освіти ОПП "Менеджмент" спеціальності 073 "Менеджмент" денної і вечірньої форми навчання. Кам'янець-Подільський, 2024. 170 с.

11. Антикризова економічна політика: наукові засади формування та впровадження: навчально-методичний посібник для здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 Економіка усіх форм навчання [Електронний ресурс] [упоряд.: Павловська А. С., Руденко О. А.]; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. у-т. Черкаси: ЧДТУ. 2020. 151 с.

12. Місюк М., Сушарник Я., Тріпак М., Заходим М. Забезпечення конкурентоспроможного розвитку галузі свинарства: монографія. За заг. ред. М. Місюка. Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, THEU. 2019. 178 с.

13. Strategic Plans of Management and Evaluation of the Mechanism of Quality of Territorial Management with Comparison of Audit of Efficiency Use of the Budget / Misiuk M., Zakhodym M., Ievstafieva Y., Susharnyk Y., Misko A., Kafka S. Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems presents peer-reviewed survey and original research articles. 2020. Spec. Is. Vol. 12/07. P. 1707—1711. DOI:10.5373/JARDCS/V12SP7/20202279

14. Ivanyshyn V., Misiuk M., Zakhodym M., Hutsol T. Methodological aspects of the research formation and regional market development of animal production. Scientific achievements in environmental and life science: scientific monograph. Krakow. 2018. P. 30—41.

15. Misiuk M., Zakhodym M. Digitization as a tool for revitalizing the livestock industry. Ekonomika APK. 2023. Vol. 30, № 4. P. 10—24. DOI: 10.32317/2221-1055-202304010

16. Саблук П. Т., Калієв Г.А. Світове і регіональне виробництво аграрної продукції: монографія. К.: ННЦДАЕ, 2008. 210 с.

17. Мамчур Л.В. Оцінка сучасного стану виробництва м'яса в Україні. Економіка АПК. 2008. № 12. С. 55—58.

18. Туріца Н. А., Кравченко В. О. Стратегічні напрямки виходу з кризи підприємств м'ясопереробної галузі. Вісник соціально-економічних досліджень: збірник наукових праць. Одеса: ОДЕУ. 2008 р. Вип. № 30. С. 209—215.

19. Заходим М. В. Ринок продукції тваринництва і продовольча безпека: монографія. Кам'янець-Подільський: ЗВО "ПДУ", 2023. 375 с.

References:

1. Boyko, V. (2009), "Meat market: problems of resource potential formation", Ekonomika APK, vol. 11, pp. 97—102.

2. Dragan, O. (2007), Orhanizatsiyno-metodychne zabezpechennya konkurentospromozhnosti pidpryyemstv m'yasnoyi promyslovosti Ukrayiny: problemy teorii i praktyky [Organizational and methodological support for the competitiveness of meat industry enterprises in Ukraine: problems of theory and practice], NUHT, Kyiv, Ukraine.

3. Kosovych, O. (2015), "The main factors that shape the competitive status of meat processing enterprises", Suchasni ekonomichni systemy: stan ta perspektyvy: Materialy VI Mizhnarodnoi nauk.-prakt. internet—konferentsii [Modern economic systems: state and prospects: Materials of the VI International Scientific-Practical Internet Conference], KhKTEI, Khmelnytskyi, Ukraine, May 14—15, pp. 5—6

4. Goncharuk, A. (2009), "Ensuring the efficiency of meat production", Economy of Ukraine, vol. 6, pp. 65—74.

5. Guk, O. and Somova, E. (2022), "Domestic business in wartime conditions", Mizhnar. nauk.-prakt. konf. "Biznes, innovatsij, menedzhment problemy ta perspektyvy" [Collection of abstracts of the 3rd International Scientific and Practical Conference "Business, Innovations, Management Problems and Prospects"], Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, Publishing House "Polytechnica", Kyiv, Ukraine, December 8, pp. 44—45.

6. Korobka, S. (2023), "Peculiarities of relocation of small businesses in wartime", Problems of modern transformations. Series: economics and management", vol. 7. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-14>

7. Kuzmenko, V. and Kushchuk, A. (2023), "Innovative tools for anti-crisis management of corporations", Suchasni upravlin's'ki ta sotsial'no-ekonomichni aspekty rozvytku derzhavy, rehioniv ta sub'ektiv hospodariuvannia v umovakh transformatsii publichnoho upravlinnia: Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii [Modern managerial and socio-economic aspects of the development of the state, regions and business entities in the context of public administration transformation: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference], National University "Odesa Polytechnic", Odesa, Ukraine, November 10, pp. 217—218.

8. Voitko, S. and Melnychenko, A. (2021), Liderstvo ta antykrizovyy menedzhment [Leadership and anti-crisis management], Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute. Publishing house "Polytechnica", Kyiv, Ukraine.

9. Danchenko, O. and Zanova, V. (2019), Proektnyy menedzhment: upravlinnya ryzykamy ta zminyamy v protsesakh pryynyattya upravlin's'kykh rishen' [Project management: risk and change management in management decision-making processes], Publisher Chabanenko Yu. A., Cherkasy, Ukraine.

10. Chikurkova, A. (2024), Anti-crisis management [Antykrizove upravlinnya], Kamianets-Podilskyi, Ukraine.

11. Pavlovska, A. and Rudenko, O. (2020), Antykrizova ekonomichna polityka: naukovy zasady formuvannia ta vprovadzhennia [Anti-crisis economic policy: scientific principles of formation and implementation], Cherkasy State Technical University, Cherkasy, Ukraine.

12. Misyuk, M. Susharnyk, Ya. Tripak, M. and Zakhodym M. (2019). Zabezpechennya konkurentospromozhnoho rozvytku haluzi svynarstva [Ensuring the competitive

development of the pig industry], PDATU, TNEU, Kamianets-Podilskyi, Ukraine.

13. Misiuk, M. Zakhodym, M. Ievstafieva, Y. Susharnyk, Y., Misko, A., and Kafka S. (2020), "Strategic Plans of Management and Evaluation of the Mechanism of Quality of Territorial Management with Comparison of Audit of Efficiency Use of the Budget", Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems presents peer-reviewed survey and original research articles. Spec. Is. Vol. 12/07. pp. 1707—1711. DOI:10.5373/JARDCS/V12SP7/20202279

14. Ivanyshyn, V. Misiuk, M. Zakhodym, M. and Hut-sol, T. (2018), Methodological aspects of the research formation and regional market development of animal production. Scientific achievements in environmental and life science, Krakow, Poland.

15. Misiuk, M. and Zakhodym, M. (2023), "Digitization as a tool for revitalizing the livestock industry", Ekonomika APK, vol. 30, (4), pp. 10—24. DOI: 10.32317/2221-1055-202304010

16. Sabluk, P. and Kaliev, G. (2008), Svitove i rehional'ne vyrobnytstvo aharnoyi produktsiyi [World and regional production of agricultural products], NNDAE, Kyiv, Ukraine.

17. Mamchur, L. (2008), "Assessment of the current state of meat production in Ukraine", Ekonomika APK, vol. 12, pp. 55—58.

18. Turitsa, N. and Kravchenko, V. (2008), "Strategic directions for overcoming the crisis of meat processing enterprises", Bulletin of socio-economic research: collection of scientific papers, vol. 30, pp. 209-215.

19. Zakhodym, M. (2023), Rynok produktsiyi tvaryn-nystva i prodovol'cha bezpeka [The livestock product market and food security], ZVO "PDU", Kamianets-Podilskyi, Ukraine.

Отримано редакцією журналу / Received: 07.04.26

Професійно рецензовано / Revised: 17.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 21.04.26

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663